

เปิดโต๊ะ ?โคเปนเฮเกน? ตัดสินชะตาโลกหลังปี 2012

นำเสนอเมื่อ : 8 ธ.ค. 2552

เปิดโต๊ะ “โคเปนเฮเกน” ตัดสินชะตาโลกหลังปี 2012

Post by Administrator
ศุกร์, 04 ธันวาคม 2009

วันที่ 7-18 ธ.ค. นี้ เป็นอีกหนึ่งช่วงเวลาสำคัญที่ต้องจับตามองเป็นพิเศษ เพราะผู้แทนรัฐบาลจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก จะมารวมตัวกันให้ประชุมเจรจาหุ้ญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ณ กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก เพื่อหาข้อสรุปแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจกในอินบรเวียกาภายหลังปี 2012 เมื่อพิธีสารเกียวโตสิ้นสุดลง

ในปี 1997 ภาคีสมาชิกของ UNFCCC ได้ร่วมกันลงนาม ยอมรับข้อตกลงในการลดก๊าซเรือนกระจกภายใต้พิธีสารเกียวโต ซึ่งมีผลบังคับใช้เป็นเวลา 15 ปี ตั้งแต่ 1997-2012 ทว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ปรเทศอุตสาหกรรมก็ยังไม่สามารถ ลดกาซเรือนกระจกได้ตามเป้าหมายที่กำหนดในพิธีสารเกียวโต

อีกทั้งชาติร่ำรวยอย่างสหรัฐฯ, ยังปฏิเสธที่จะยอมรับข้อตกลงในพิธีสารดังกล่าว ด้วยเหตุผลว่าพิธีสารเกียวโตมีผลบังคับใช้กับประเทศอุตสาหกรรมเท่านั้น ขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศอย่างจีน อินเดีย และบราซิล ก็มีสวนปล่อยกาซเรือนกระจกได้ไม่น้อยไปกว่าประเทศร่ำรวยอื่นๆ เลย แต่กลับไม่ต้องรับการดั่งกล่าว จึงไม่ยุติธรรมที่จะให้ประเทศอุตสาหกรรมแบกรับภาระแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนและมิตินทุนทางเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากแต่เพียงฝ่ายเดียว

เมื่อพิธีสารเกียวโตใกล้หมดอายุลง ภาคีสมาชิกของ UNFCCC จึงต้องประชุมเจรจาเพื่อหวนข้อตกลงและกำหนดแนวทางลดกาซเรือนกระจก หลังปี 2012 ซึ่งมีการเจรจากันเป็นระยะอย่างต่อเนื่องมาแลว 2 ปี และจะต้องหาข้อสรุปให้ไ้โดยภายในปีนี้ที่เวทีสุดท้ายคือ “โคเปนเฮเกน”

ที่ผ่านมาประเทศไทยอุตสาหกรรม ก็เรียกร้องให้ประเทศกำลังพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ขณะที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ก็ต้องการเห็นความตั้งใจแก้ปัญหาของประเทศอุตสาหกรรมมากกว่านี้ และต้องการได้รับความสนับสนุนจากชาติร่ำรวย ทั้งด้านเทคโนโลยีและเงินทุนสำหรับลดกาซเรือนกระจกที่ปล่อยจากประเทศกำลังพัฒนา

ก่อนการประชุมเจรจาจะเริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการในสัปดาห์หน้า นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้วิเคราะห์ว่าประเด็นสำคัญที่น่าจับตาในการเจรจาก็โคเปนเฮเกนมีอยู่ 4 เรื่อง ได้แก่

ต้นข้อตกลงลดกาซเรือนกระจก

ปัญหาใหญ่ของนานาชาติคือ การจัดทำข้อตกลงในกฎลดกาซเรือนกระจกภายในปี 2020 นับตั้งแต่พิธีสารเกียวโตหมดอายุลง ซึ่งจะเป็นก้าวสำคัญไปสู่เป้าหมายในการลดกาซเรือนกระจกให้ลดลงครึ่งหนึ่งภายในปี 2050 โดยเทียบกับปี 1990 ทว่าการลดกาซเรือนกระจกให้สำเร็จได้ตามเป้าหมายจะมีต้นทุนทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น จากการปรับปรุงประสิทธิภาพของพลังงานและการเปลี่ยนไปใช้เทคโนโลยีที่สะอาด

อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศร่ำรวยมักจะเป็นฝ่ายถูกตำหนิว่า เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนในทุกวันนี้ อีกทั้งยังมีควมสามารถที่จะรับมือกับปัญหาดังกล่าวได้มากกว่า ทว่าผู้ร่ำรวยของวันพรุ่งนี้ส่วนใหญ่แล้วน่าจะมาจากประเทศกำลังพัฒนามากกว่าเสียด้วยซ้ำ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วกลับมีสวนปล่อยกาซเรือนกระจกสุบรยภาคมากไม่ต่างจากประเทศร่ำรวย หรืออย่างน้อยครึ่งหนึ่งของปริมาณกาซเรือนกระจกทั้งหมดที่ถูกปล่อยออกมา

ในจำนวนนี้ จีน อินเดีย และบราซิล ถือเป็นประเทศกำลังพัฒนาใหญ่ของโลก และมีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ซึ่งมีความต้องการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลอย่างมหาศาล ขณะเดียวกันก็มีการทำลายพื้นที่ป่าไปเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน ในขณะที่ต้องการเพิ่มความมั่งคั่งให้แก่ประเทศ จึงยังเป็นการเพิ่มกาซเรือนกระจกให้โลกมากขึ้น

ลงขันทุ่มเงินคลยาร้อนให้โลก

เป้าหมายหนึ่งของข้อตกลงหลังปี 2012 คือ การผลักดันให้เกิดกองทุนเพื่อช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาให้มีส่วนช่วยลดกาซเรือนกระจกโดยเปลี่ยนวิถีไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ รวมทั้งการรับมือและแก้ปัญหาผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ

ทั้งนี้ กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาต้องการให้กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมให้คำมั่นสัญญาว่าจะสนับสนุนด้านกาการเงินปีละประมาณ 1% ของจีดีพี หรือเป็นเงินประมาณ 400,000 ล้านดอลลาร์ ขณะที่ในสหภาพยุโรปเองยังมีความต้องการใช้เงินเพื่อการนี้ประมาณ 150,000 ล้านดอลลาร์ต่อปีในช่วงปี 2020

เป็นไปได้ว่า ในการเจรจาจะกระตุ้นให้เกิดการลงทุนเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อนอย่างรวดเร็ว (ภายในปีหน้า) ขณะที่ประเทศกำลังพัฒนายังมีอุปสรรคและแรงกดดันอย่างหนักจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลก (World Bank) ด้วย

อย่าให้เป็นแค่เสือกระดาษ

ช่วง 2 ปีที่ผ่านมา มีประเด็นถูกถกเถียงถึงจุดอ่อนของพิธีสารเกียวโตว่า ไม่มีบทลงโทษหากดำเนินการไม่ถึงเป้าหมาย พร้อมทั้งเกิดข้อกังขาว่า ปีกกระดาษอันเป็นข้อสรุปจากบทเจรจาที่โคเปนเฮเกนนี้ จะมีสถานะทางกฎหมายอย่างไร

ทว่า ประเทศกำลังพัฒนายังต้องการให้มีการขยายระยะเวลาของพิธีสารเกียวโตออกไปไกลกว่าปี 2012 ขณะที่สหรัฐฯ ไม่ยอมรับข้อตกลงของพิธีสารเกียวโต เนื่องจากมีผลบังคับเฉพาะประเทศอุตสาหกรรม แต่ไม่บังคับใช้กับประเทศกำลังพัฒนาขนาดใหญ่

ดังนั้น สหรัฐฯ จึงผลักดันแนวคิดความรับผิดชอบร่วมกันของนานาชาติ โดยพิจารณาจากรายงานข้อเท็จจริง แทนกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง

ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ 2 แนวทาง คือขยายระยะเวลาของพิธีสารเกียวโต แต่ปรับกติกาให้สหรัฐฯ ยอมเข้าร่วม หรืออีกทางหนึ่งคือลบล้างข้อตกลงเดิมในพิธีสารเกียวโต แล้วจัดทำข้อตกลงขึ้นใหม่ที่เหมาะสมกับแต่ละประเทศมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสหรัฐฯ

ป่าไม้ทำลายไม่ได้อีกแล้ว

การลดกาซทำลายพื้นที่ป่าเป็นอีกหนึ่งประเด็น ที่เวทีเจรจาเรื่องโลกร้อนให้ความสำคัญมาก โดยมีการผลักดันให้กลุ่มประเทศแถบเขตร้อนที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ รักษาพื้นที่ป่าไว้ไม่ให้ลดลง เพื่อเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนไดออกไซด์ และจะได้รับการประเมินประมาณสนับสนุนด้วย

ทว่าแนวคิดดังกล่าวกลับมีปัญหในทางปฏิบัติไม่น้อย เช่น จะวัดปริมาณการอนุรักษ์ป่าได้อย่างไร และจะป้องกันการทุจริตหรือคอร์รัปชันได้อย่างไร รวมทั้งจะรับประกันได้อย่างไรว่าเงินที่จะไม่หมดไประหว่างการถ่ายทอดเทคโนโลยี และความช่วยเหลืออื่นๆ ที่ประเทศกำลังพัฒนาต้องการ

นอกเหนือจากประเด็นที่ต้อถกเถียงใหญ่ 4 ข้อหลักแล้ว เวทีเจรจาที่โคเปนเฮเกน ยังหมายถึงการแลกเปลี่ยนความเห็น และการทำงานร่วมกันครั้งยิ่งใหญ่ของประชาคมโลก ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ซึ่งผู้แทนรัฐบาลจากทั่วโลกจำเป็นต้องจะมาตรการต่างๆ ออกมาแก้ปัญหาที่กำลังส่งผลต่อโลกใบเดียวใบนี้ของพวกเขา โดยมิเสียดายอยู่ที่ปี 2012.

เส้นทางบรรเทาโลกร้อน

UNFCCC

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) เกิดขึ้นครั้งแรกในการประชุมเอิร์ธซัมมิต (Earth Summit) ที่เมืองริวจีเจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อปี 1992 จากความพยายามของประชาคมโลก เพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนและภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง อันมีสาเหตุมาจากกาซเรือนกระจก ซึ่งปัจจุบันมีภาคีสมาชิกทั้งสิ้นรวม 192 ประเทศ

พิธีสารเกียวโต

เป็นอนุสัญญาสากลที่นานาชาติประชุมยอมรับร่วมกัน สำหรับใช้เป็นข้อกำหนดและแนวทางเพื่อลดกาซเรือนกระจก และบรรเทาปัญหาภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง โดยที่ประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาฯ รวมลงนามรับรองในปี 1997 จนได้ 183 ประเทศ และกลุ่มประชาคมยุโรป (European Community) มีผลบังคับใช้ในปี 2005

สาระสำคัญของพิธีสารเกียวโต คือกำหนดให้ประเทศอุตสาหกรรมลดกาซเรือนกระจกที่ครอบคลุมกาซ 6 ชนิด ให้ได้อย่างน้อย 5% ในระหว่างปี 2008-2012 โดยเทียบกับปี 1990 รวมถึงกลไกการพัฒนาที่สะอาด และการซื้อขายสิทธิการปล่อยกาซเรือนกระจก (คาร์บอนเครดิต) ระหว่างประเทศร่ำรวยกับประเทศกำลังพัฒนา โดยที่ประเทศกำลังพัฒนาไม่ต้องมีขุมกมิตในการลดกาซเรือนกระจกให้ตามเป้าหมายที่กำหนด

โคเปนเฮเกนทอล์กส (COPENHAGEN TALKS)

การประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ ที่บาหลี อินโดนีเซีย เมื่อปี 2007 ซึ่งมีการลงนามร่วมกันของนานาชาติในแผนที่นำทางบาหลี (Bali Road Map) โดยมีแผนที่และประเทศรวมประชุมเจรจาเพื่อกำหนดแนวทางลดกาซเรือนกระจก ภายหลังพิธีสารเกียวโตหมดอายุให้ไ้โดยภายในปี 2009 ซึ่งการประชุมที่กรุงโคเปนเฮเกนในเดือน ธ.ค. นี้ จะต้องได้ข้อสรุปสำหรับแนวทางลดกาซเรือนกระจกหลังปี 2012

